

Ms. Stanislav Stys' T. 7.

ŚP. KS. STANISŁAW STYS TJ

1896—1959

Ks. Prof. Dr Stanisław Stys TJ urodził się dnia 19 kwietnia 1896 roku w Chorostkowie koło Husiatyna. Do gimnazjum uczęszczał w Samborze, we Lwowie, Jaśle i Krakowie. Po ukończeniu IV klasy gimnazjalnej wstąpił do zakonu Towarzystwa Jezusowego. Mając 20 lat zdał egzamin dojrzałości w gimnazjum w Chyrowie. W roku 1917 rozpoczął studia w Zakładzie Filozoficznym OO. Jezuitów w Nowym Sączu, a w latach od 1920—1924 studiował teologię w Kolegium Teologicznym tegoż zakonu w Krakowie. Na kapłana został wyświęcony w 1923 roku. Długie studia, przepełnione duchem wytrwałej pracowitości, nieco później uwieńczył dwoma doktoratami z filozofii i teologii. Przełożeni zakonni mając na uwadze prawy charakter ks. Stysia, wielkie uzdolnienia wraz z zamiłowaniem do nauki, wysłali go na dalsze studia do Rzymu. Tam, po złożeniu przepisanych egzaminów studiował nauki biblijne w Papieskim Instytucie Biblijnym. Na tej Uczelni uzyskał stopień licencjata nauk biblijnych. Poza tym w roku 1931 uczestniczył w wycieczce naukowej na Wschód: do Syrii, Palestyny i Egiptu. Ta wycieczka pod przewodnictwem profesorów Papieskiego Instytutu Biblijnego zamykała i uzupełniała głębokie studia ks. Stysia z zakresu Pisma św.

Samodzielna praca naukowa ks. Stysia zaczęła się po jego powrocie z Rzymu w 1927 roku. Otrzymał zaraz nominację na profesora Pisma św. Starego Testamentu i języka hebrajskiego w Kolegium „Bobolanum” w Lublinie. W latach 1935—1938 był nawet rektorem tej Uczelni. W czasie wojny nadal służył nauce

i Kościołowi jako profesor, wykładając w Nowym Sączu i w Warszawie zarówno Stary jak i Nowy Testament, język hebrajski i grecki biblijny.

Od roku 1944 osoba ks. Stysia związana była w szczególności sposobem z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim. Tu, na Wydziale Teologicznym przeprowadził swą habilitację na podstawie pracy, będącej wnikliwym studium filologiczno-egzegetycznym, pt. *Idea fundamentalis sanctitatis in Vetere Testamento*. Ks. Styś wykładał na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim jako zastępca profesora egzegezę Starego Testamentu oraz języki biblijne: grecki, syryjski, arabski i akkadyjski. Po przerwie w latach 1952—1956 wrócił na Katolicki Uniwersytet Lubelski i objął katedrę teologii biblijnej. Dnia 11 maja 1957 roku Senat Akademicki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego wystąpił z wnioskiem przyznania mu tytułu profesora nadzwyczajnego.

Ks. prof. Stanisław Styś pozostawił następujący dorobek naukowy:

1. Autentyczność i wiarygodność ewangelii świętych w świetle ewangelii apokryficznych. *Sodalis Marianus*. R. 23: 1924 s. 65—77.
2. „Benedixit diei septimo et sanctificavit illum” (Gen 2, 3). *Verbum Domini*. R. 9: 1929 s. 263—268, 333—339.
3. Nowy kościelny przekład Psalmów. *Ateneum Kapłańskie*. T. 45: 1946 s. 67—75, 169—175.
4. Pismo św. Starego Testamentu w przekładzie polskim W. O. Wujka TJ. Tekst poprawili oraz wstępami i krótkim komentarzem opatrzyli: Stary Testament — ks. Stanisław Styś, profesor egzegezy w Kolegium Bobolanum w Lublinie. Kraków 1935.
5. Pismo św. Starego Testamentu [...] Wydanie drugie poprawione, Kraków 1956.*

* O tych dwóch wydaniach Pisma św. zamieszczono notę bibliograficzną w „Biblica”, 40 (1959) 115.

6. Biblijne ujęcie stworzenia świata wobec nauki. Lublin 1948¹ ss. 30, nlb. 2. Lublin 1948² ss. 30, nlb. 2. Lublin 1953³ ss. 36.
7. Egzegetyczne podstawy tłumaczenia maryjnego Rodz 3, 15. *Roczniki Teologiczno-Kanoniczne*. T. 1: 1949 s. 11—109 i odb. Lublin 1949 ss. 109, nlb. 1.
8. Duchowy tragizm Jeremiasza. *Ruch Biblijny i Liturgiczny*. R. 2: 1949 s. 81—93.
9. Protoewangelia a Maria. *Ruch Biblijny i Liturgiczny*. R. 4: 1951 s. 9—25.
10. Antyteza „Ewa—Maria” a Protoewangelia u Ojców. *Sprawozdanie TNKUL*. Nr 5: 1951—1952 s. 10—13.
11. De antithesi „Eva—Maria” eiusque relatione ad Protoevangelium apud Patres. *Collectanea Theologica*. R. 23: 1952 s. 318—365.
12. O sensie pełniejszym Pisma św. *Sprawozdanie TNKUL*. Nr 4: 1949—1951 s. 6—11.
13. Czy i o ile idea pośrednictwa NP Marii i jej współuczestnictwo w dziele Odkupienia znajduje oparcie w Piśmie św. *Sprawozdanie TNKUL*. Nr 7: 1953—1956 s. 22—24.
14. Sitne Iustinus revera auctor interpretationis christologico-mariologicae Gen 3, 15? Respondum R. P. Tiburtio Gallus datum. *Roczniki Teologiczno-Kanoniczne*. T. 3: 1956 z. 2 s. 70—128.
15. Nadprzyrodzony charakter profetyzmu izraelskiego w świetle pism prorockich. *Ruch Biblijny i Liturgiczny*. R. 12: 1959 s. 1—23.
16. Biblijne ujęcie stworzenia świata wobec nauki. W: *Studia biblijne*. Lublin 1959 s. 5—26.

Recenzje, prace w maszynopisie i artykuły do Encyklopedii Katolickiej:

1. Fic Urban Atanazy, O.: Syjon, Miasto Dawidowe w świetle studiów i wykopalisk. Lwów 1933 ss. XII, 212. *Przegląd Powszechny*. T. 201: 1934, 1 s. 464—465.
2. Nowicki Paweł, ks.: Wzdłużenie przedakcentowe w języku

- hebrajskim. Wilno 1933 ss. XVII, 190, 13. *Przegląd Powszechny*. T. 203: 1934, 1 s. 166—168.
3. Heinisch Paul: Das Buch Exodus übersetzt und erklärt. Bonn 1934 ss. XV, 297. *Przegląd Powszechny*. T. 206: 1935, 2 s. 109—111.
4. Drewniak Franz (P. Leander OSB): Die mariologische Deutung von Gen 3, 15 in der Vaterzeit. Breslau 1934 ss. X, 100. *Przegląd Powszechny*. T. 206: 1935: 2 s. 114—116.
5. Lusseau-Collomb: Manuel d'études bibliques, Tome II. Les livres historiques de l'Ancien Testament. Paris 1934 ss. XVI, 1166. *Przegląd Powszechny*. T. 207: 1935, 3 s. 339—342.
6. Nötscher Friedrich: Das Buch Jeremias übersetzt und erklärt. Bonn 1934 ss. XIII, 378. *Przegląd Powszechny*. T. 207: 1935, 3 s. 344—346.
7. Gryglewicz Feliks, ks.: Ewangelie i Dzieje Apostolskie z greckiego przetłumaczył i krótko objaśnił. Katowice 1947 ss. 16, 490. *Roczniki Teologiczno-Kanoniczne*. T. 1: 1949 s. 367—374.
8. Wójcik Stanisław, O.: Księga Psalmów oraz Pieśni Biblijne Breviarza Rzymskiego według najnowszego przekładu łac. z tekstów pierwotnych, tłumaczenie ze wstępem i objaśnieniami. Wrocław 1947 ss. 344. *Roczniki Teologiczno-Kanoniczne*. T. 1: 1949 s. 375—387.
9. Mirek Franciszek, ks.: Psalterz rzymski według wydania watykańskiego z r. 1945. Kraków 1947 ss. 263. *Roczniki Teologiczno-Kanoniczne*. T. 1: 1949 s. 387—392.
10. Tymczak: Księga Psalmów i pieśni brewiarzowe. Detroit, Mich. 1947 ss. 434. *Roczniki Teologiczno-Kanoniczne*. T. 1: 1949 s. 392—397.
11. Gallus Tiburtus SJ.: Interpretatio mariologica Protoevangelii (Gen 3, 15) tempore postpatristico usque Consilium Tridentinum. Romae 1948 ss. XVI, 215. *Collectanea Theologica*. R. 23: 1952 s. 366—380.
12. Theobald Diederich: Das Prophetische Berufsbewusstsein bei Jeremias. Biblisch-theologische Erörterung zur Erlangung des Doktorgrades. Pont. Athenaeum Antonianum. Peking 1942

- ss. nlb. 6, 161, nlb. 1. *Ruch Biblijny i Liturgiczny*. R. 6: 1953 s. 208—210.
13. Bea Augustinus SJ.: Liber Ecclesiastae qui ab Hebraeis appellatur Qohelet. Nova e textu primigenio interpretatio latina cum notis criticis et exegeticis edita curis [...] Romae 1950. *Roczniki Teologiczno-Kanoniczne*. T. 2: 1955 s. 208.
14. Questioni bibliche alla luce dell'enciclica „Divino afflante Spiritu”. Conferenze tenute durante le settimane bibliche 1947 e 1948 nel Pontificio Istituto Biblico. Parte I. Roma 1949 ss. IV, 201. Parte II. A. Bea, Il problema antropologico in Gen 1—2 transformismo. Roma 1950 ss. 68. Pontificium Institutum Biblicum. *Roczniki Teologiczno-Kanoniczne*. T. 2: 1955 s. 273—285.
15. Zorell Fr. — Semkowski L.: Lexicon hebraicum et aramaicum Veteris Testamenti. Romae 1952. Fasc. 1—8. ss. 808. *Roczniki Teologiczno-Kanoniczne*. T. 2: 1955 s. 289—296.
16. Gaechter P.: Maria im Erdenleben. Innsbruck—Wien—München 1954¹ ss. 260. 1955² ss. 262. *Roczniki Teologiczno-Kanoniczne*. T. 5: 1958 z. 4 s. 123—131.
17. Braun F. M.: La Mère des Fidèles. Tournai—Paris 1954 ss. 215. *Roczniki Teologiczno-Kanoniczne*. T. 5: 1958 z. 4 ss. 123—131.
18. Jogan Alojzy, ks.: Słownik kościelny łacińsko-polski. Poznań—Warszawa—Lublin 1958³ ss. XV, 746, nlb. 3. *Roczniki Teologiczno-Kanoniczne*. T. 7: 1960 z. 3 s. 129—133.
19. O sensie pełniejszym Pisma św. (maszynopis).
20. Idea fundamentalis sanctitatis in Vetere Testamento (maszynopis).
21. Czy i o ile idea pośrednictwa NP Marii i jej współuczestnictwo w dziele Odkupienia znajduje oparcie w Piśmie św.? (Referaty mariologiczne. Kraków 1956. Maszynopis.)
22. Adam
Aaron ben Mosze ben Aszer.
Alter Franz Karl.

Ancessi Victor Antoine.

Asin Palacios Miguel.

Assemani Simone.

Aurogallus (Goldhahn) Matthaus.

Z inicjatywy i pod kierownictwem ks. Stysia i ks. Stanisława Łacha bibliści polscy zaczęli opracowywać XII-tomowy komentarz do ksiąg Starego Testamentu. Zmarły zamierzał napisać komentarz do ksiąg prorockich: Izajasza i Jeremiasza, a nadto podręcznik teologii biblijnej Starego Testamentu.

Ks. Styś cieszył się nie tylko w Polsce, ale i za granicą opinią wybitnego znawcy i komentatora maryjnych tekstów biblijnych. Interesowano się jego pracami z dziedziny mariologii. Artykuł: *De antithesi „Eva—Maria” eiusque relatione ad Protoevangelium apud Patres*, spotkał się z bardzo pochlebną oceną znanego mariologa francuskiego René Laurentin, przyniósł mu sławę i należy niewątpliwie do największych osiągnięć naukowych ks. Stysia.

Ks. Styś był przede wszystkim człowiekiem o wysokiej kulturze osobistej. Dawni i aktualni jego słuchacze podziwiali go jako człowieka. Dominantę osobowości ks. Stysia stanowił spokój i opanowanie. Zawsze pogodny, uśmiechnięty, nie narzekał nawet wówczas, gdy cierpiał w szpitalu. Te widoczne zalety wraz z ujmującą uprzejmością ułatwiały dostęp do Profesora. Studenci w zamian za to płacili mu uczuciami prawdziwej sympatii i obdarzali wysokim szacunkiem. Uwagi otoczenia nie uszła usłużność i czynność Zmarłego. Chętnie dzielił się swymi doświadczeniami i zdobyczami naukowymi, zaofiarowywał niejednokrotnie swą pomoc, wrażliwy na potrzeby innych.

Wspomniane te zalety, niektóre spośród wielu, zauważone w codziennym, szarym życiu, nie mogą rościć sobie pretensji do ukazania całego bogactwa duchowego ks. Stysia. Są tylko wyrazem hołdu dla wielkiego człowieka, kapłana i profesora.

Ks. Prof. Dr Stanisław Styś TJ, zmarł 20 marca 1959 roku, mając 63 lata życia, kapłaństwa 36, pracy naukowo-wychowawczej 32. Pochowany został dnia 22 marca 1959 roku na cmentarzu lubelskim w grobowcu OO. Jezuitów.

Świetlana sylwetka ks. Stysia zasługuje w całej pełni na pamięć. Dotąd napisano o Zmarłym następujące wspomnienia:

1. Stefaniak Ludwik, ks. C. M.: Śp. ks. Stanisław Styś TJ. *Tygodnik Powszechny*. R. 13: 1959 s. 7.

2. Stefaniak Ludwik, ks. C. M.: Śp. Ks. Prof. Dr Stanisław Styś TJ. *Ruch Biblijny i Liturgiczny*. R. 12: 1959 s. 217—219.

3. Józwiak Franciszek, ks. — Pytel Jan, ks.: Wspomnienie studentów o Księdzu Profesorze Stysiu. *Homo Dei*. R. 28: 1959 s. 436.

4. Łach Stanisław, ks.: Wspomnienie pośmiertne. *Zeszyty Naukowe KUL*. R. 2: 1959 ss. 147—151.

5. Gocławski T., ks.: *Nasza Przeszłość*. R. 10: 1959 s. 487—488.

6. Bulanda Edward, ks.: Ks. Stanisław Styś TJ. W: *Podręczna encyklopedia biblijna*. Poznań [brw] s. VII—IX.

Ks. Jan Pytel